

Beste donateurs,

Gisteravond, zondag 21 mei, hebben we tot onze droefheid moeten besluiten Snuitje te laten euthanaseren.

Die ochtend ging alles prima. Snuitje had net als Macho met smaak haar middaghapje gegeten, de extra bijvoeding met geweekte pony brokjes. Daarna ging ze opgetogen samen met Macho en de merries Rianne, Rolinda en Lizzy de wei in. Een week geleden waren we begonnen alle dieren weer te laten wennen, rustig aan met een uur per dag er bij, aan het eten van het nieuwe gras in de wei. De mooiste tijd voor paarden en pony's: de weidetijd. Snuitje kon net als de andere dieren de hele middag inmiddels in de wei blijven. Ze had die week geen koliek verschijnselen gekregen door de overgang in het eten van kuil naar vers gras. Tijdens het uitmesten kijk ik regelmatig even naar buiten naar bak en wei. Rond 15.00 uur zag ik Snuitje plat in de buitenbak liggen. Macho stond naast haar. Dat een paard of pony in het mooie zonnige weer even heerlijk languit gaat liggen is gewoon. Alleen Snuitje kwam eventjes wat moeizaam overeind en ging daarna direct weer liggen. Het zag er wat verkrampd uit. Ik ben gaan kijken en zag dat ze erg bezweet was. Haar nek was nat, er kleefde veel zand aan en ze had zweetdruppeltjes op haar neus. Macho was weer teruggegaan naar de wei. Ik heb Snuitje uit de bak gehaald, haar naar haar uitgemeste stal gebracht en de dierenarts gebeld. Die moest eerst nog naar twee paarden met koliek maar kon zo'n anderhalf uur later bij ons zijn. Ondertussen heb ik Snuitje, in overleg met de dierenarts *Colosan*, een mild middel tegen koliek gegeven. Zodra Snuitje even opstond nam ik haar mee naar de parkeerplaats om daar rond te lopen. Beweging helpt tegen koliek en het vermoeden was dat ze koliek had. Snuitje liep een paar keer mee maar ging keer op keer terug naar haar box om daar plat op de grond te liggen. Dierenarts Marleen Mulder van de DAP Dokkum kwam voor 18.00 uur. Ze gaf Snuitje een pijnstiller en een darmontspanner. We wachtten zo'n 10 minuten. Als het goed is reageert een dier snel op die medicatie. Komt overeind, wil een beetje eten. Maar helaas, er was geen verschil te zien in Snuitje's gedrag. Ze bleef plat op de grond liggen. Marleen heeft haar opgevoeld toen we haar in de benen kregen. Er waren geen afwijkingen te voelen in het darmdeel dat ze zo kan onderzoeken. Maar een ding was heel alarmerend bij het beluisteren van haar buik: er was geen darmgeruis..... Heel waarschijnlijk was er sprake van een darmafsluiting. We spraken af dat we nog twee uur zouden bezien of er verbetering in Snuitjes gezondheid zou komen. Zo niet dan, moest het besluit tot euthanasie worden genomen.

Karin Engelman en Cornelia Dijkstra, medebestuurders, waren naar de stal gekomen. In Snuitje's toestand veranderde niets. Voor 19.00 uur besloten we met zijn drieën: we wachten niet nog een uur. Dat is extra lijden. Marleen kwam kort daarna. Ze gaf Snuitje een injectie met een verdoving die de inleiding is voor euthanasie. Snuitje kon nog langzaam naar buiten lopen naar de wei. In de wei volgde de tweede injectie, het zware slaapmiddel dat leidt tot de dood. Snuitje is liggend in het gras, heel rustig en vredig gestorven.

Macho hebben we naar de wei met Snuitje gebracht. Hij stond heel stil bij haar. Juist Macho moest weten dat Snuitje dood was. Ze was tientallen jaren lang zijn vaste vriendinnetje, bij *Manege Molenruiters* en bij ons. 's Avonds, alleen in zijn stal, hinnikte hij niet luid. Dat hinniken deed hij altijd wanneer Snuitje erg lang buiten bleef op de parkeerplaats waar ze altijd naar toe liep om nog even lekker gras te eten. Paarden en pony's zijn meesters in het lezen van lichaamstaal, daarmee communiceren ze met elkaar. Misschien heeft hij 's middags in de bak al gezien dat het slecht ging en liep hij daarom terug naar de wei. Maar het begrip dat ze dood is, dat heeft hij zeker mee gekregen buiten in de wei.

Snuitje kwam samen met Macho in februari 2019 bij ons. Jaren en jaren lang hadden ze beide gewerkt in *Manege Molenruiters*. Ze waren een begrip. Veel ruiters van die manege en een aantal is inmiddels in de 30, hebben leren pony rijden op een van twee. Snuitje was direct thuis bij ons. Macho heeft de eerste 24 uur grote moeite gehad met de verandering, maar Snuitje zag direct dat het goed was.

Ze was slim. Heel slim. Bij haar komst had ze het terrein goed bekeken en binnen de kortst mogelijke keren glipte ze, als je haar en Macho naar de buitenbak liet gaan, onder het touw door dat de paarden moet weerhouden om het grindpad naar de parkeerplaats op te lopen. Snuitje dook met haar hoofd omlaag onder dat touw door en ging in snelle draf - het trip trip trip geluid van haar hoefjes op het grind hoorde je binnen - naar de parkeerplaats. Die is altijd afgesloten met het schuifhek. Daar graasde ze lekker van de grasrand lang ons tuintje en bij de ingang van de wei. Snuitje was onze kleine tuinierster. 's Winters moest je er wel om denken dat ze, wanneer ze onze opslagruimte inliep om naar haar stal te gaan, niet eerst het deksel van een van de *Subli* emmers er afwipte om alvast aan het eten te beginnen... Dat in de opslagruimte altijd *Subli*, het speciale oude paardenvoer, in de week staat voor de volgende voerbeurt, hoefde je haar niet te vertellen. Dat wist ze allang. Als het heel slecht weer was met veel regen, besloot ik vaak de pony's niet in de buitenbak te laten bij het uitmesten van hun stal. Ik liet ze los rond lopen in de stalruimtes en de opslagplaats. Ik zette dan de kruiwagen met kuil naast de schuifdeuren. Snuitje wist ook dan precies wat te doen: als ze trek had samen met Macho lekker eten van de kuil en wat ommetjes maken binnen. Als ze hengstig was sloeg ze de kuil over en liep direct door naar de stallen van de mooie grote jongens: Sandro, -waar ze dol op was en hij op haar - Pomar en Fellow. Piepend en plassend ging ze van stal naar stal. Er zijn ruïnen die na de castratie toch een portie "hengstenbloed" houden. Die wist ze feilloos te vinden. Macho snapte haar gedrag niet, in hem zit geen hengstenbloed, maar hij ging rustig door met het eten van de kuil. Pas als de stal was uitgemest liep ze er bijna altijd zelf weer in. Ze probeerde nooit tijdens het uitmesten haar stal in te lopen.

Snuitje genoot van haar leven bij ons. Ze mocht alles. Dat ze gelukkig was zag je extra goed wanneer het voorjaar naderde. De zon kreeg op mooie februaridagen kracht en de merries in de buitenbak staken elkaar aan in levensvreugde en blijheid. Al bokkend, steigerend en galopperend daverden ze door het zand. Snuitje deed volop mee. Ze galoppeerde op volle snelheid in achtjes door de bak. Met gemak slalom na slalom makend om de grote merries heen. Ik stond er iedere keer versteld van hoe ongelofelijk snel en wendbaar ze was. En hoeveel energie ze had. In de winter van 2020-2021, toen er voor het eerst in jaren weer een pak sneeuw was gevallen, was ze de gangmaakster in de sneeuwpret: ze ging in rengalop dwars door de sneeuwhoppen heen, rolde om en om in de sneeuw en alle merries en Macho volgden.

Ze at tot op het laatst altijd graag en goed. Op de *Subli*, het speciale oude paardenvoer, was ze dol, net als op de geweekte ponybrokjes. Met het appeltje als toetje natuurlijk. Bij die voerbeurt zetten we haar en Macho aan het halster vast. Anders at ze geheid ook Macho's portie op...Waar je ook was in de stal of opslagruimte, Snuitje liet luid en duidelijk weten dat ze het eten op had. Dan stak ze haar neus onder de bak en gooide hem in een grote boog met een harde klap op het middenpad. Het signaal voor mij dat haar halster losgemaakt moest worden. ..

Snuitje was allerliefst. 's Avonds als ik na de laatste voerbeurt alle paden en gangen grondig schoon veeg, hurk ik altijd voor de staldeur van de pony's om restjes kuil en *Subli* die gemorst zijn op het blik te vegen. Snuitje boog vaak haar hoofd over de staldeur en kriebelde in mijn haar. Ik stak dan mijn handen uit en krabbelde haar nek. Even neus aan neus, een kleine liefkozing. Het was een dagelijks genoeg voor ons allebei. En bijna altijd hoorde je, als je 's avonds door de schuifdeuren naar binnen stapte, een luide hinnik van Snuitje: "Ha! Je bent er!"

Haar einde kwam zo onverwacht. Ze begon de dag helemaal goed, gezond en opgewekt. 1 Juni dit jaar zou ze 32 jaar geworden zijn. Het was als het droevige liedje van Annie M.G. Schmidt: "Vanochtend vloog ze nog..."

Lief, klein, slim, door-en-door vertederend Snuitje. Haar dood betekent een heel groot gemis voor Macho en ons allemaal.

Met vriendelijke groet,

Stichting Opvang Oude Manegepaarden en -Pony's in Friesland,

Ineke de Groot